עה: המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא

(ד) **טפח** גינאות. פי' גינות שוות שבגיות בגין שוה שאין מוספת ומנגרעת בזה ובזה כמו הלוך ועפוף תלכנה (ישעיה ג) וכמו (יומא דף מח.) מדה לא ממוקה ולא גדושה שנקרא טפופה: **כפל** מגדלין. קפל הן עמודין (ה) שוין למגדלין וכגין גבוה כדאמר בגדת ויקרא קפלאות של ברזל מה עמודים קפלאות מלמעלה וכסיפאות מלמטה והן נאמנע כך פרשיות (ו) נדרשות לפניהם ולאחריהם:

אחזה בטלפה. פריב"ל דמסירה בעינן מיד ליד ומייתי ראיה מפ"ק דב"מ (דף ח: ושם) דאמר מאי לשון מסירה כאדם שמוסר דבר לחבירו ואמר נמי התם מסירה מחבירו קנה במציאה ובנכסי הגר לא קנה דמתן מסר ליה למיקני משמע דבעינן מסירה מיד ליד ואין נראה דהא קתני הכא אחזה בטלפה משמע דבעלמא אחזה ורבינו שמואל פירש נמי אחזה בעלפה במצות המוכר ועוד דאמר לקמן גבי מסירה כל היכא דאמר ליה לך חזק וקני כ"ע ל"פ דקנה ואי בעינן מסירה מיד ליד לא הו"ל למימר לך חזק וקני אלא תא חזק וקני והאי דאמר בכגא מצינא (שם) כאדם המוסר דבר לחבירו היינו שאומר לו לך חזק וקני והא דאמר במציאה ובנכסי הגר מתן מסר ליה היינו מי יאמר לו לך חזק וקני לגיקני באחיה בעלמא:

אע"ג דעקרה יד ורגל בדוכתה קיימא. ופ"ת אמאי נקט מלא קומתה כיון דסגי בעקירת ידיים ושתי רגליים ויש לומר דעקירת ידיה ורגליה קרי מלא קומתה:

מסורת

ובשטר

ובשטר

ב א מי' פ"ג מהל' מכירה הל' ג סמג עשין פג טוש"ע מ"מ סי' קנח סעיף ז:

ג ב טוש"ע ח"מ סי' קנז סעי' ג בהג"ה וסי' קנח סעיף מ:

ד ג ד מי' שם פ"ב הל' ו סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קלי סעיף ג:

רבינו גרשום

וקנסתי מיתה על אדם. היינו ונקביך בך כלומר בכריה ביום מיתה: שיוקראו על שמו. ה' ממש יקראו להם. אל תקרי ה' שמה אלא ה' שקמה: ותלת פרסי הוות. בארבה: אמר רב פפא ש"מ. מדקמדמי עיבא להעלאת ירושלים דהאי עיבא תלת פרסי מידלי מארעא: פרזות תשב ירושלים מה פרזות הללו שאין להם שיעור בבנין ישובן אלא כמה שרוצין האנשים כך ירושלים לא תהיה לה שיעור: אמר ריש לקיש עתיד הקב"ה להוסיף על ירושלים אלף קפל מגדלים אלף טפח גינאות וכו'. כל התיבות הללו בגימטריא הן שכל אות ואות כגין שהוא עולה בגימטריא כך אלף פעמים יהיה מרחה על כל פעם ופעם תלת פרסי וכן כל הני אותיות הללו עושין לחשבון הזה על כל אות ואות אלף פעמים וכל פעם ופעם תלת פרסי: והיו בשוק אחד ס' אלף מיכרי ציקי קדירה לבד משאר העם. וכן יהיה לכל תלת פרסי ותלת פרסי: אם שלש ירושלים הן. לעתיד יהיה לכל ירושלים וירושלים לי' מדורין זו למעלה מזו מפני רב בני אדם: ואם לי' ירושלים הן וכו'. שלשה מדורין זה על גב זה: המוכר ספינה לחבירו. כיון שמשך בה כל שהוא אפי' ראשה האחד במים קנה: אחזה בטלפה. שמסר לה ואחזה בטלפי הבהמה ובשליף שעליה אותו משוי שמשימין על גבה: אע"פ שלא הזיזה. לבהמה: לימא רב דאמר. כיון שמשך בה כל שהוא קנאה הוא דאמר כת"ל דאמר כיון דעקרה יד ורגל קנאה: ואע"ג דעקרה יד או רגל. איגך רגלים בדוכתא קיימין ולא הויא משיכה עד שתהלך מלא קומתה: אבל ספינה כיון דנייד לה פורתא. במים נייד לה כולה והויא משיכה מעליא: אידך נמי למיעקר קיימא. וכמו דעקר לה מכל וכל דמי והויא משיכה מעליא: אבל ספינה. דלא מסילא למיעקר קיימא אי משיך לה כולה קנאה ואי לא לא: ואותיות. כלומר שנותן אדם לחבירו שטרות כדי למיקני בהם כיון שמשכן קנאם:

מסורת הש"ס

ה) [כלקוט ירמיה כג. רמז ד"ש פיתח א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן], ג) פ"ש [ותוספתא דקדושין פ"א ע"ס], ד) [ותוספתא דקדושין פ"ח], ה) כ"ה נדפו"י, ו) ל"ל שימכור. מהכס"מ אולם עיין קרני לאם.

תורה אור השלם

1 וּבָרֵא יְיָ עַל כָּל מְכוֹן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאֶהּ עָנָן יוֹמָם וְעָשָׁן וְנֹגַהּ אֵשׁ לַהֶבָה לָיְלָה כִּי עַל כָּל כָּבוֹד חֻפָּה:
ישעיהו ד ה

2 כֹּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו: ישעיהו מג ז

3 בִּימָיו תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לָבֶטַח וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרְאוּ לוֹ יְיָ צִדְקֵנוּ: ירמיהו כג ו

4 סְבִיב שְׁמֹנֶה עָשָׂר אֶלֶף רֹשֶׁם הָעִיר מִיּוֹם יְיָ שָׁמָּה:
יחזקאל מח לה

5 וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלִַם קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ כֹּל הַכָּתוּב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלִַם: ישעיהו ד ג

6 יְסוֹד כָּל הָאָרֶץ כְּערְבָה מִגִּבְעַ לְרִמּוֹן נֶגֶב יְרוּשָׁלִַם וְרָאֲמָה וְיָשְׁבָה תַּחְתֶּיהָ לְמִשְׁעָר בִּנְיָמִן עַד מְקוֹם שַׁעַר הָרִאשׁוֹן עַד שַׁעַר הַפִּנּוֹת וּמִגְדַּל חֲנַנְאֵל עַד יִקְבֵי הַמֶּלֶךְ: זכריה יד י

7 מִי אֵלֶּה כְּעֵב תָּעוּפֶינָה וְכַיּוֹנִים אֶל אֲרֻבֹּתֵיהֶם:
ישעיהו ס ח

8 וְאָמַר אֵנָה אַתָּה הֹלֵךְ וַיֹּאמֶר אֵלַי לָמֹד אֶת יְרוּשָׁלִַם לִרְאוֹת כַּמָּה רָחְבָהּ וְכַמָּה אָרְכָהּ:
זכריה ב ו

9 וַיֹּאמֶר אֵלָּו רֹץ דַּבֵּר אֶל הַנַּעַר הַלָּז לֵאמֹר פְּרָזוֹת תֵּשֶׁב יְרוּשָׁלִַם מֵרֹב אָדָם וּבְהֵמָה בְּתוֹכָהּ:
זכריה ב ח

10 הֲצִלְעוֹת צֹלֵע אֶל צֹלַע שָׁלוֹשׁ וְשֵׁלֹשִׁים פְּעָמִים וְבָאוֹת בְּקִיר אֲשֶׁר לַבַּיִת לְצֵלָעוֹת סָבִיב סָבִיב לִהְיוֹת אֲחֻזִּים וְלֹא יִהְיוּ אֲחֻזִּים בְּקִיר הַבָּיִת:
יחזקאל מא ו

הגהות הב"ח

(א) גם' אלא המזומנין לה שנאמר ועל מקראיה ואמר רבה: (ב) שם מ"ר לר' ואיתימא מ"ר פפי מפיס: (ג) רשב"ם ד"ה שלש ושלשים יכו' כשלשים ירושלים הס"ד: (ד) תוס' ד"ה עפף. נ"ב עי' בערוך ערך טפף: (ה) ר"ה קפל יכו' פתודין חזוקים עשוין למגדלין ולבנין נגוה כדאמר בחגיגה. נ"ב אגדת חזיא של בר קפרא: (ו) באו"ר פרשיות של תורה נדרשות:

מוסף רש"י

בשערה. כגון שיער שבראש הסוס (קדושין כב.), בשליף. מטאר (שם).

וקנסתי מיתה על אדם הראשון מאי [1]ועל מקראיה אמר רבה א"ר יוחנן לא כירושלים של עולם הזה ירושלים של עולם הבא ירושלים של עולם הזה כל הרוצה לעלות עולה של עולם הבא אין עולין אלא המזומנין לה (ב) ואמר רבה א"ר יוחנן עתידין צדיקים שנקראין על שמו של הקב"ה שנאמר [2]כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו (ג)(וא"ר) שמואל בר נחמני א"ר יוחנן ג' נקראו על שמו של הקב"ה ואלו הן צדיקים ומשיח וירושלים צדיקים הא דאמרן משיח דכתיב [3]וזה שמו אשר יקראו ה' צדקנו ירושלים דכתיב [4]סביב שמונה עשר אלף ושם העיר מיום ה' שמה אל תקרי שמה אלא שמה א"ר אלעזר עתידין צדיקים שאומרים לפניהן קדוש בדרך שאומרים לפני הקב"ה שנאמר [5]והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו ואמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה להגביה את ירושלים ג' פרסאות למעלה שנאמר [6]וראמה וישבה תחתיה מאי תחתיה כתחתיה וממאי דהאי תחתיה תלתא פרסי הויא אמר רבה אמר לי ההוא סבא לדידי חזי לי ירושלים קמייתא ותלתא פרסי הויא ושמא תאמר יש צער לעלות ת"ל [7]מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארובותיהם אמר רב פפא ש"מ האי עיבא תלתא פרסי מידלי אמר רבי חנינא בר פפא בקש הקדוש ברוך הוא לתת את ירושלים במדה שנאמר [8]ואומר אנה אתה הולך ויאמר אלי למוד את ירושלים לראות כמה רחבה וכמה ארכה אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע הרבה כרכים בראת בעולמך של אומות העולם ולא נתת מדת ארכן ומדת רחבן ירושלים ששמך בתוכה ומקדשך בתוכה וצדיקים בתוכה אתה נותן בה מדה מיד [9]ויאמר אליו רוץ דבר אל הנער הלז לאמר פרזות תשב ירושלם מרוב אדם ובהמה בתוכה אמר ריש לקיש עתיד הקב"ה להוסיף על ירושלם אלף טפף גינואות אלף קפל מגדלים אלף [10]ליצוי בירניות אלף ושני שילה טוטפראות וכל אחת ואחת הויא כצפורי בשלוותה תניא א"ר יוסי אני ראיתי צפורי בשלוותה והיו בה מאה ושמונים אלף שווקים של מוכרי ציקי קדירה [10]והצלעות צלע אל צלע שלש ושלשים פעמים מאי שלש ושלשים פעמים א"ר לוי (ג) אמר רב פפי משום ר' יהושע דסכני אם ג' ירושלים הן כל אחת ואחת יש בה שלשים מדורין למעלה אם שלשים ירושלים הן כל אחת ואחת יש בה שלשה מדורין למעלה: איתמר ספינה רב אמר כיון שמשך כל שהוא קנה ושמואל אמר [11]לא קנה עד שימשוך את כולה לימא כתנאי [12]כיצד במסירה אחזה בטלפה בשערה באוכף שעליה בשליף שעליה בפרומביא שבפיה בזוג שבצוארה קנאה כיצד [13]במשיכה קורא לה והיא באה או שהכישה במקל ורצתה לפניו [14]כיון שעקרה יד ורגל קנאה רבי אחי ואמרי לה ר' אחא אומר עד שתהלך מלא קומתה לימא רב דאמר כתנא קמא ושמואל דאמר כרבי אחא אמר לך רב אנא דאמרי אפילו לרבי אחא עד כאן לא קאמר רבי אחא אלא בבעלי חיים דאע"ג דעקרה יד ורגל בדוכתה קיימא אבל ספינה כיון דנדה בה פורתא נדה לה כולה ושמואל אמר אנא דאמרי אפי' כתנא קמא עד כאן לא קאמר תנא קמא אלא בבעלי חיים דכיון דמיעקרא יד ורגל אידך למיעקר קיימא אבל ספינה אי משיך לה כולה אין אי לא לא לימא כהני תנאי דתניא [15]ספינה נקנית במשיכה ר' נתן אומר ספינה ואותיות נקנות במשיכה ובשטר

עין משפט נר מצוה

מסורת הש"ס

ובשטר

וקנסתי מיתה. והיינו תופיף הקבר שהוא חלול כמו תוף: **נקראו על שמו.** שיהא שמם ה': **אל תקרי.** ה' שמה אלא ה' שקמה: **לומר לפניהם.** מלאכים יאמרו: **שמע מינה.** מדקמדמי עיבא להעלאת ירושלים דהוי עיבא תלתא פרסי: **מידלי.** מארעא: **לומר אם ירושלים.** לעשותה קטנה: **פרזות תשב ירושלים.** מה פרזות הללו אין להן שיעור בבנין ישובן אלא כמה שרוצין בונין אף ירושלים כן: **אמר ריש לקיש.** ירושלים דהויא תלתא פרסי עתיד הקב"ה להוסיף בה מגדלים באלף פעמים כחשבון קפל וגינאות באלף פעמים טפף. כל הני גימטריאות הן והאי דהאריך בסימנין כי האי גוונא היינו משום דלשון הגון הוא בעינים בלא חשבון ויסד החשבון בתיבה המתפעלת: **אלף ושני שיל"ש.** שנים ואלף פעמים כחשבון בגימטריא שיל"ש: **ליוי"ו.** גימטריא הוא: **עוטפראות.** קטנים מביריות: הכי גרסינן **ק"פ אלף שווקים של מוכרי ציקי קדירה.** מין מאכל: **שלש ושלשים פעמים.** פשטיה דקרא מייתי כתאים והכא יתורא דכתיב פעמים קדרים דמשמע ג' ירושלים ובכל אחת שלשים פעמים זו למעלה מזו אי נמי פעמים אשלש קלי והכי קאמר שלש פעמים זה ע"ג זה כשלשים (ג): **אם ירושלים.** לעולם הכא גדולה כאורך כשלש ירושלים שהיתה כבר: **כל אחת ואחת יהו כה.** בכל בית ובית שלשים מדורות למעלה זה על גב זה: **לימר ספינה.** מאימתי תהא קנויה לנוקח שלא יוכל מוכר לחזור בו דהא כמטלטלין אין מעות קונות אלא מסיכה או רשומו: **כל שהוא.** טפח או חצי טפח: **עד שימשוך את כולה.** שיבא סוף הספינה במקום שהיה ראשה עומד דהיינו שעקרה כולה חוץ למקומה: **כיצד.** בהמה גסה נקנית במסירה ה)[דתנן בפרק ראשון דקדושין (כה.): בהמה גסה נקנית במסירה] והדקה במסיכה וסברא בעלמא הוא דהא אורחה בהכי והא אורחה בהכי: **אחוז.** הלוקח: **בטלפה.** ברגלה במצות המוכר: **ובשליף.** אמתחת וקשור לבהמה ואע"פ שלא הזיזה ממקומה קנאה: **כיצד.** דקה נקנית במסיכה: **יד ורגל.** היינו משיכה כל שהוא כרב: **מלא קומתה.** דהיינו עקירת ארבע רגליה: **כדוכתה קיימא.** גוף הבהמה לא זזה ממקומה שהרי נשען על אידך יד ורגל שלא עקרה: **נדה כולה.** גם ראשה השני נמשך ממקום שהיה שם: **אידך.** יד ורגל נמי למיעקר קיימי וכמי שהיא עוקרת דמי והיכא דעקרה אדעתן היינו עקירת כולה חוץ למקומה אבל ספינה דכי עקר לה משהו לא ממילא מיעקר כולה ממקומה הלכך אי משיך לה כולה קני ואי לא לא: **לימא.** רב ושמואל כהני תנאי דלקמן: **ואותיות.** שטר חוב שמוכרו או נותנו לחבירו כדי לקנות את השטר ואת החוב שכתוב בו קני ליה במשיכה כשיבא לידו שימסור (ו) לו המוכר:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com